

SAK

Arbete
för
varandra

TYÖTÄ

TOISTEMME

PUOLESTA

KNS Representantskapsmöte 30 maj 2023
Kampanjen Rättvis omställning

Pia Björkbacka, SAK:n kansainvälisten asioiden asiantuntija

Kampanjen Rättvis omställning NU

<https://oikeudenmukainensiertyma.fi/swedish>

- Kampanjen Rättvis omställning och dess principer är förslag till den kommande regeringens åtgärder för klimatet och förlusten av biologisk mångfald
- Huvudsyftet är att påverka regeringsprogrammet för riksdagsvalet den 2.4.2023.
- Före valet påbörjades arbetet med att bilda en bred koalition och skapandet av verksamhetsprinciper som samordnades av Finnwatch.
- Koalitionen och dess principer utarbetades tillsammans med fackföreningar, miljö-, utvecklings- och sociala organisationer samt kyrkan och lantbrukare.
- I arbetet deltog inte arbetsgivare eller företagsrepresentanter. Också lantbrukare blev passiva efter att principerna utarbetades.
- Till principerna förband sig ungefär 90 organisationer.
- I tillägg till FCC:s förbund (=LO-förbunden) anslöt sig också centralorganisationerna AKAVA och STTK.
- Av FCC, 5 förbund samt SASK: SASK koordinerar FCC:s ställningstaganden och solidaritetsprojekt.

Principer för en rättvis ekologisk omställning – utgångspunkt

Klimatuppvärmningen, som orsakas av växthusgaser och som för med sig torka, skogsbränder, farliga stormar och översvämningar har redan nu försämrat människors levnadsförhållanden och hälsa. Mänskligheten måste snabbt ställa om den nuvarande överkonsumtionen av naturresurser och ett samhälle som baserar sig på en fossil ekonomi till ett ekologiskt hållbart välfärdssamhälle som respekterar planetens gränser. Denna förändring kallas ekologisk omställning.

En kontrollerad ekologisk omställning förutsätter att rättvisa beaktas. Vi undertecknade aktörer fastställer i detta policydokument de principer som ska följas i den rättvisa omställningen. Vi förbinder oss till principerna i vår egen verksamhet och i vårt påverkansarbete, och vi uppmuntrar även beslutsfattare att respektera dem.”

Principer för en rättvis ekologisk omställning

1. Hantering av den ekologiska krisen
2. Kunskapsbaserade
3. Prioriterade
4. Samstämmighet
5. Grund i mänskliga rättigheter
6. Ingen lämnas utanför
7. Minskad ojämlikhet
8. Anständigt arbete
9. Delaktighet
10. Uppföljning av omställningen

Princip 1, 2 och 3

1. Den globala uppvärmningen måste begränsas till en och en halv grad över förindustriell nivå. Förlusten av biologisk mångfald måste stoppas
2. Beslut om nödvändiga åtgärder ska baseras på den bästa tillgängliga vetenskapliga kunskapen.
3. Vid bedömningen av omfattningen och hastigheten på de åtgärder som behövs måste både försiktighetsprincipen och kommande generationer beaktas. Därför måste de nödvändiga utsläppsminskningarna och åtgärderna för att ta itu med förlusten av biologisk mångfald tidigareläggas. Rika länder som Finland har ansvar för att vidta dessa åtgärder snabbare än utvecklingsländerna och att bidra till finansieringen av åtgärder för förlust av klimat och biologisk mångfald i utvecklingsländerna. Vid bedömningen av dimensionen och snabbheten av de åtgärder som behövs ska såväl försiktighetsprincipen som de kommande generationerna beaktas. Av denna anledning ska nödvändiga utsläppsminskningar och åtgärder som ingriper i förlusten av biologisk mångfald prioriteras. Rika länder såsom Finland har ansvar för att vidta dessa åtgärder snabbare än utvecklingsländerna samt att delta i utvecklingsländernas finansiering av klimatåtgärder och åtgärder som ingriper i förlusten av biologisk mångfald.

Princip 4 och 5

4. Omställningen ska vara planmässig och genomföras på lång sikt. Finland ska utarbeta en konkret plan, som baserar sig på expertis och som fortlöpande uppdateras, om hur en rättvis ekologisk omställning som omfattar hela samhället kan genomföras som en helhet. Det är viktigt att beakta politiska konsekvenser i omställningen - även åtgärder som inte direkt är kopplade till den ekologiska omställningen ska vara i linje med den.

5. De mänskliga rättigheterna utgör kärnan i en rättvis ekologisk omställning. Klimatåtgärderna och åtgärderna som ingriper i förlusten av biologisk mångfald ska följa Finlands skyldigheter avseende mänskliga rättigheter.

Princip 6 och 7

6. Ingen lämnas efter i utvecklingen. I övergångssituationer ska särskild uppmärksamhet fästas vid dem som utsatta och i den svagaste ställningen samt människor som är marginaliserade och diskriminerade. Dessa gruppers rättigheter ska säkerställas. Även arbetstagare, lantbruksföretagare och företagare inom övergångssektorer ska identifieras och stödjas.

7. En rättvis ekologisk omställning minskar fattigdomen och den sociala och ekonomiska ojämlikheten. En rättvis fördelning av kostnaderna som orsakas av omställningen förutsätter en finansieringsbas som baserar sig på ett progressivt skattesystem.

Princip 8 och 9

8. Omställningen måste garantera att arbetskraften kan satsa på koldioxidfria alternativ i produktionen av varor och tjänster både i Finland och globalt. Det gäller att uppdatera sitt kunnande och skapa anständiga arbetsuppgifter och arbetsplatser av god kvalitet.
9. Arbetsmarknadsparterna, de ideella organisationerna, andra intressentgrupper och privatpersoner måste ha möjligheter att delta i planeringen, genomförandet och beslutsfattandet som gäller klimatåtgärder och åtgärder som ingriper i förlusten av biologisk mångfald samt i utvärderingen av de vidtagna åtgärderna.

Princip 10

10. Den ekologiska omställningen i Finland och dess konsekvenser ska utvärderas med specifika indikatorer som beaktar mänskliga rättigheter, sysselsättningen, kompetensen, ekonomisk ojämlikhet, underhållssäkerheten och människor som är utsatta, marginaliserade eller utsatta för diskriminering. Utvärderingen kunde utgöra en del av klimatårsberättelsen. Utvärderingen bör granska de internationella konsekvenser som Finlands ekologiska omställning har för andra länder, särskilt för utvecklingsekonomier

Vad förväntades av riksdagskandidaten?

- **Skriv under**

Berätta för väljarna, att du har skrivit under principerna för rättvis ekologisk omställning [oikeudenmukaisen ekologisen siirtymän periaatteisiin.](#)

Fyll i formuläret, och vi gör dig synlig på kampanjsidorna. I det öppna fältet kan du berätta mer för väljarna om hur du som riksdagsledamot tänker säkra att en rättvis ekologisk omställning verkställs.

Hur kunde enskilda personer delta i kampanjen?

- Uppmuntran att tweeta till kandidater och delade färdigt underlag såsom :
 - ✓ "Jag kommer att rösta på en kandidat som håller fast vid principerna om en rättvis omställning. Läs mer om principerna och gå med oss! oikeudenmukainensiirtyma.fi #OikeudenmukainenSiirtyma"
 - ✓ "Klimatkrisen och förlusten av biologisk mångfald måste stoppas! Samtidigt måste en rättvis omställning säkerställas. Kandidat, förbind dig till att följa principerna för en rättvis omställning oikeudenmukainensiirtyma.fi #OikeudenmukainenSiirtyma"
- I tillägg samarbete med Finnwatch för att skapa färdiga kampanjbilder och videor för delning i sociala medier
- [Videot – Google Drive](#)

Resultatet är fortfarande öppet ... påverkansarbete fortsätter

- 557 riksdagskandidater antog principerna för rättvis ekologisk omställning före valet, varav 42 valdes till riksdagen.
- ✓ Den största delen från de Gröna, Vänsterförbundet och Socialdemokraterna.
- ✓ mutta selkeä vähemmistö. Enstaka riksdagskandidater också från Samlingspartiet, Sannfinländarna, Svenska Folkpartiet och Kristdemokraterna, partier som nu som deltar i regeringsförhandlingarna, men en tydlig minoritet.
- Under regeringsförhandlingarnas andra vecka på måndagen klockan 7.30 var Koalitionens medlemmar vid Senatshuset för att framföra behovet att ta med principerna för en rättvis omställning i regeringsprogrammet.